

ΔΟΚΙΜΙΟ

Ορισμός : Το δοκίμιο, όπως το δηλώνει και η λέξη, είναι μια δοκιμή, μια απόπειρα για προσέγγιση και προβληματισμό πάνω σε θέματα που απασχολούν τον άνθρωπο. Είναι μια σύντομη μελέτη που πραγματεύεται προβλήματα φιλολογικά, φιλοσοφικά, επιστημονικά, κοινωνικά καθώς και θέματα λογοτεχνίας.

Στόχος του δοκιμίου είναι :

- να προβληματίσει
- να θέσει ερωτήματα
- να διδάξει
- να συγκινήσει
- να τέρψει
- να καλλιεργήσει

Τα χαρακτηριστικά του δοκιμίου είναι :

- Η συντομία
- Η σαφήνεια
- Η καλλιέργεια (πλούσια και προσεγμένη έκφραση)
- Η διαλεκτική προσέγγιση (αντιπαραβολή θέσεων)

Είδη δοκιμίων :

A) Αποδεικτικό δοκίμιο :

Ο συγγραφέας αποπειράται να πείσει τον αναγνώστη με τη χρήση κυρίως επιχειρημάτων και τεκμηρίων.

B) Στοχαστικό δοκίμιο:

Ο συγγραφέας εκθέτει τους προβληματισμούς του ακολουθώντας μια συνειρμική πορεία σύνθεσης.

Ακολουθούν ασκήσεις με ενδεικτικές παραγράφους δοκιμιακού τύπου από όλους τους θεματικούς κύκλους της Γ' Λυκείου.

***Στόχοι - οδηγίες:** Ο/η μαθητής/τρια (α) να παρατηρήσει και (β) να ασκηθεί πρακτικά στη δομή, στους τρόπους πειθούς, στο περιεχόμενο, στο ύφος του δοκιμίου μέσα από συγκεκριμένες παραγράφους.*

Για κάθε άσκηση δίνεται ξεχωριστό ζητούμενο. Ο/η μαθητής/τρια, με τη βοήθεια του/της διδάσκοντος/ουσας, καλείται να συμπληρώσει τα εκάστοτε κενά, που δεν προαπαιτούν κατ' ανάγκη συγκεκριμένη απάντηση. Με τις ασκήσεις αυτές αναπτύσσεται η φαντασία, δομείται η σκέψη και οξύνεται ο προβληματισμός.

Σημείωση: Ο/η διδάσκων/ουσα έχει την ευχέρεια είτε να τροποποιήσει την άσκηση, είτε να τη δώσει ως έχει, είτε να δημιουργήσει δικές του ασκήσεις.

➤ Θεματικός κύκλος **Παιδεία – Εκπαίδευση**

Άσκηση 1. Να εντοπίσετε (α) τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου και (β) τη συλλογιστική πορεία.

Θεματική Περίοδος Προκείμενη	Ο παιδαγωγός δάσκαλος, λοιπόν, θα πρέπει να έχει τα εξής τρία χαρακτηριστικά.
Κύριο Μέρος	Αρχικά, να μην φείδεται χρόνου και μόχθου αν θέλει πραγματικά να πετύχει στην καθ' όλα ανηφορική αποστολή του. Έπειτα, να αγαπά αυτό που κάνει, όντας έτοιμος να αντιμετωπίσει την κάθε κριτική μα και την κάθε υπονόμηση στο έργο του. Τέλος, θα πρέπει να γνωρίζει πως αποτελεί πρότυπο και παράδειγμα προς μίμηση για το μαθητή του.
Κατακλείδα Συμπέρασμα	Οι τρεις αυτές πτυχές συγκροτούν τον παιδαγωγό που έχει ανάγκη ο νέος κυρίως στη σημερινή εποχή.

Άσκηση 2. Να ολοκληρώσετε την παράγραφο με επαγωγικό συλλογισμό.

Θ. Π. Πρ.	Ως εκ τούτου, όλοι οι κοινωνικοί φορείς θα πρέπει να επαναπροσδιορίσουν το στόχο τους.
Κ. Μ.	<p>Το σχολείο, η οικογένεια, η εκκλησία, οφείλουν να κινητοποιηθούν και να υπηρετήσουν ξανά την έννοια άνθρωπος. Το σχολείο οφείλει να προωθεί την πρωτοβουλία, την επιλογή, το γνήσιο διάλογο. Η αποστολή του ιερή και πολυσύνθετη. Είναι γι' αυτό που η σχολική τάξη πρέπει να αποτελέσει πυρήνα δημιουργίας, χώρο σύνθεσης, εστία δημοκρατίας. Αμετακίνητος του στόχος πρέπει να παραμείνει η καλλιέργεια και η παιδεία.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>(Οικογένεια)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>(Εκκλησία)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
Κ. Σ.	Αν επιτευχθεί η κινητοποίηση των πιο πάνω φορέων, τότε μπορούμε να μιλάμε για ένα πεπαιδευμένο πολίτη, ζωντανό κύτταρο δημοκρατικής λειτουργίας.

➤ Θεματικός κύκλος **Οικολογία**

Άσκηση 3. (α) Να αναγνωρίσετε τους τρόπους ανάπτυξης της παραγράφου και τους τρόπους πειθούς. (β) Να γράψετε τη δική σας κατακλείδα, ώστε ο συλλογισμός που θα αναπτύξετε να είναι επαγωγικός.

Θ.Π. Πρ.	Η οικολογική συμπεριφορά προαπαιτεί συλλογική και ατομική προσπάθεια.
Κ.Μ.	Συλλογική, γιατί χωρίς την αίσθηση ότι αναπνέουμε, ζούμε και απολαμβάνουμε όλοι τον ίδιο ουρανό, δύσκολα θα ξεπεράσουμε τα μύρια τόσα προβλήματα που ταλανίζουν τη μητέρα φύση. Ατομική, γιατί θα πρέπει να αναζητήσουμε και τις προσωπικές μας ευθύνες, αφού οι πλείστοι από μας αδιαφορούμε επιδεικτικά έχοντας κατά νου το γρήγορο βενζινοκίνητο αμάξι, το τριώροφο σπίτι με την τσιμεντένια αυλή ή ακόμη το γούνινο παλτό που δεν αποκτήσαμε.
Κ. Σ.

Άσκηση 4. Να ολοκληρώσετε την παράγραφο.

(λέξεις κλειδιά: ωρολόγιο πρόγραμμα, όμιλοι, project)

Θ.Π. Πρ.	Αναντίρρητα, η καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης είναι και χρέος του σχολείου.
Κ.Μ.
Κ. Σ.	Αν όλα τα προαναφερθέντα υλοποιηθούν, το σημερινό σχολείο θα ανταποκρίνεται στην ευρωπαϊκή του αποστολή.

➤ Θεματικός κύκλος **Καταναλωτισμός – Διαφήμιση**

Άσκηση 5: Να ολοκληρώσετε την παράγραφο διατηρώντας το καυστικό/δηκτικό ύφος.

Θ. Π.	Μαραίνεται λοιπόν η ψυχή του ανθρώπου με το διαφημιστικό όργιο.
Κ.Μ. Ε Σ Π Υ Ι Ν Κ Α Λ Ι Η Σ Σ Θ Η Η Μ Σ Α Τ Ο	Λεηλατείται και ποδοπατείται από τη μάστιγα της διαφημιστικής ύαινας. Αφήνεται ο καταναλωτής στο έλεος της μανιασμένης διαφημιστικής θάλασσας χωρίς περιθώρια αντίδρασης και χωρίς καν σωσίβιο.....
Κ. <i>αυθεντία</i>	Γίνεται, επομένως, εύκολα αντιληπτό ότι η διαφήμιση λεηλατεί το χρόνο με χίλιες καθημερινές ανάγκες, κατά τον Τ. Πατρίκιο.

Άσκηση 6: Να ολοκληρώσετε την παράγραφο με συνδυασμό τρόπων ανάπτυξης: αίτιο-αποτέλεσμα και παραδείγματα. (βοηθητικές λέξεις-κλειδιά: καταναλωτική μανία, καταπάτηση προσωπικότητας, μιμητισμός, φαίνεσθαι και όχι είναι)

Θ.Π	Ποια είναι λοιπόν τα αρνητικά του καταναλωτισμού;
Κ.Μ.
Κ.

➤ Θεματικός Κύκλος **Επιστήμη –Τεχνολογία**

Άσκηση 7: Να ολοκληρώσετε την παράγραφο.

Θ.Π	Τα δεινά που επέφερε ο υπολογιστής με θλίβουν βαθύτατα.
Κ.Μ.	<p>Πρώτιστα,</p> <p>.....</p> <p>Ακολούθως,</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Παράλληλα,</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Τέλος,</p> <p>.....</p>
Κ.	Αμφισβητεί, λοιπόν, κανείς τη δυστυχία που επέφερε ο υπολογιστής;

Άσκηση 8: Να χαρακτηρίσετε το ύφος του πιο κάτω αποσπάσματος τεκμηριώνοντας την απάντησή σας.

Θ.Π	Η τεχνολογική εξέλιξη με φοβίζει πολύ, αφάνταστα.
Κ.Μ.	<p>Δεν πρόκειται για πρόληψη ενός αναθρεμμένου με τ' ανθρωπιστικά ιδανικά - αυτό μπορείτε να το πιστέψετε, το έχω πολύ αναλύσει μέσα. Κρίνω από τις ενδείξεις που έχουμε σήμερα κιόλας: Ο άνθρωπος απειλείται να χάσει την ψυχή του. Το βάρος έχει μετατεθεί στην ευμάρεια, που είναι έννοια καθαρά υλική, του πιο αισθησιακού τύπου. Την ευμάρεια την ευχηθήκαμε και την επιδιώξαμε ως προϋπόθεση στροφής του ανθρώπου προς άλλες, πνευματικότερες προσδοκίες. Η τεχνολογία την έκανε αυτοσκοπό. Ένα άτομο εφοδιασμένο σήμερα με αυτοκίνητο, ηλεκτρικό ψυγείο, ηλεκτρικό πλυντήριο, τηλεόραση, πιστεύει πως έχει ολοκληρώσει την πολιτισμική του εξέλιξη, κορδώνεται γεμάτο αυταρέσκεια. Φτάνουμε έτσι, από άλλη κατεύθυνση, σε μια νέου τύπου αποκτήνωση. Ευτυχώς, που η ψυχή διασώζεται ως αντίδραση μέσα σε πλατειά στρώματα της παγκόσμιας νεολαίας.</p>
Κ.	<p>Δεν σας κάνει εντύπωση που όλη η σύγχρονη λογοτεχνία είναι μια εξέγερση αγανακτισμένη εναντίον της σύγχρονης ζωής;</p> <p>Άγγελος Τερζάκης «Τεχνολογική Εξέλιξη και Άνθρωπος»</p>

➤ Θεματικός Κύκλος **Κύπρος - Ελλάδα – Ευρώπη - Κόσμος**

Άσκηση 9: Να ανιχνεύσετε τη συλλογιστική πορεία και τους τρόπους πειθούς.

Θ.Π. Πρ.	Το όραμα, όμως, της ενωμένης Ευρώπης δεν εξαντλείται στον οικονομικό τομέα.
Κ.Μ.	Δεν είναι μόνο σύγκλιση οικονομιών και αριθμών, είναι όραμα σύγκλισης σε όλα τα επίπεδα: θεσμών, αξιών, πολιτισμών. Είναι το όραμα της οικοδόμησης μιας Ενιαίας Ευρώπης, όπου η παρουσία των συνόρων θα είναι ελάχιστα αισθητή. Οι λαοί, πέρα από τη δική τους ξεχωριστή εθνική συνείδηση, θα νιώθουν ότι έχουν μια κοινή πατρίδα, είναι πολίτες της Ευρώπης. Θα νιώθουν ότι είναι φορείς ενός ενιαίου πολιτισμού, κοινού για όλους, του ευρωπαϊκού πολιτισμού, αυτού του πολύχρωμου, πλούσιου και λαμπερού ψηφιδωτού, όπου ο κάθε λαός τοποθετεί τη δική του ψηφίδα.
Κ.	Θα βιώνουν την Ευρώπη ως ενιαίο χώρο, ως σύνθετη ολότητα, ως χώρο συνάντησης και αλληλεπίδρασης πολιτισμών, που όλοι μαζί απαρτίζουν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Κ.Α. Δημόπουλος, «Η Ευρώπη και ο πολιτισμός», <i>Το Βήμα</i> , 23.08.1998

Άσκηση 10: Να συμπληρώσετε με δική σας κατακλείδα

Θ.Π.	Ο παγκόσμιος πολιτισμός του Κόσμου των ΜακΝτόναλτς είναι σχεδόν ακαταμάχητος.
Κ.Μ.	Το 1992 το υπ' αριθμόν ένα εστιατόριο με βάση τον όγκο πελατών στην Ιαπωνία ήταν το ΜακΝτόναλτς ακολουθούμενο στη δεύτερη θέση από το Kentucky Fried Chicken. Στη Γαλλία, όπου οι πολιτισμικοί καθαρολόγοι παραπονούνται με πικρία για τη διαγραφόμενη Έκτη Δημοκρατία (την «Αμερικανική Δημοκρατία»), η κυβέρνηση επιτίθεται στα «γαλλοαγγλικά» παρ' ότι χρηματοδοτεί τη Euro Disney έξω από το Παρίσι. Στο ίδιο πνεύμα, η κινηματογραφική βιομηχανία κάνει πόλεμο στις εισαγωγές αμερικανικών ταινιών, ενώ αποδίδει στο Σιλβέστερ Σταλόνε μία από τις υψηλότερες τιμές της Γαλλίας, τον τίτλο του Ιπότη των Γραμμάτων και των Τεχνών. Πιο ανατολικά, οι τουρίστες που ψάχνουν ένα κομμάτι παλιάς Ρωσίας που να μην τους απομακρύνει και πολύ από το MTV μπορούν να βρουν παραδοσιακές κούκλες Ματριόσκα (που μπαίνουν η μια μέσα στην άλλη) με τα καθόλου παραδοσιακά πρόσωπα των (από το μεγαλύτερο στο μικρότερο) Μπρους Σπρίνγκστριν, Μαντόνα, Μπίι Τζορτζ, Ντέιβ Στιούαρτ και Άννι Λένοξ. [...] Μπένζαμιν Μπάρμπερ, «Ο ολοκληρωτισμός των ΜακΝτόναλτς». Από τον ημερήσιο Τύπο, Θ.Κ. σσ. 463-465
Κ.

➤ Θεματικός Κύκλος **Ο πόθος της ελευθερίας και η δύναμη της εξουσίας ή ο πόθος της εξουσίας και η δύναμη της ελευθερίας**

Άσκηση 11. Αφού εντοπίσετε τους τρόπους πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στο απόσπασμα, να χαρακτηρίσετε το ύφος του.

Θ.Π.	Σκέφτομαι τους συντρόφους μου. Τους πολιτικούς κρατουμένους, που βρήκα στις διάφορες φυλακές.
Κ.Μ.	Αυτούς που αντισταθήκανε και τώρα βαδίζουνε μέσα στα κελιά τους το Γολγοθά τους μ' αυτά τα τρία μικρά νευρικά βήματα μπρος και πίσω. Όλοι τους είναι βασικά από το ίδιο ψυχικό υλικό φτιαγμένοι, κι' ας διαφέρουν τόσο κατά τα άλλα. Έχουνε όλοι τους μια πολύ σπάνια ευαισθησία. Αυτήν την βλέπεις να εκδηλώνεται και στα πιο παραμικρά και πιο μεγάλα. Μιλάνε και προσέχουνε, μην αγγίξουνε την ψυχή του άλλου. Κι' είναι δίπλα του να του δώσουνε νερό προτού να το ζητήσει. Να ένα κάποιο παράδειγμα αυτής της ευαισθησίας: Πριν από μέρες ήτανε να αποφυλακισθή ένας μας. Βρισκότανε στο νοσοκομείο της φυλακής. Μπορούσε να φύγει από κει, όμως καθυστέρησε μόνος του την αποφυλάκισή του μια βδομάδα, για να 'ρθη να μας αποχαιρετήσει. Εφτά μέρες εθελοντικά φυλακή για να χαιρετήσει τους συντρόφους σου.
Κ.	Αυτό είναι. Έχουνε λοιπόν πάρει πάνω τους πραγματικά ολάκερο το σημερινό πρόβλημα τ' ανθρώπου. Γιώργος – Αλέξανδρος Μαγκάκης, «Γράμμα από τη φυλακή για τους Ευρωπαίους». Από τον ημερήσιο Τύπο, Θ.Κ. σσ. 388 – 391.

Άσκηση 12: Να συμπληρώσετε την παράγραφο υπερασπιζόμενοι τη θέση της θεματικής περιόδου. (λέξεις - φράσεις κλειδιά: εσωτερική πραγμάτωση, ευρύτερο κοινωνικό καλό, *όποιος ελεύθερα συλλογάται, συλλογάται καλά* - Ρήγας Φεραίος, *δίψα της ελευθερίας, ταπεινωτική δουλεία, αξιοβίωτη ζωή* - Ε. Παπανούτσος)

Θ.Π.	Ο αγώνας για την ελευθερία ξεπερνά κάθε προσωπικό όφελος, αφού αφορά την ίδια την ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης.
Κ.Μ
Κ.	Είναι, λοιπόν, δεδομένο ότι ο αγώνας για την ελευθερία δικαιώνει το άτομο.

Δείγματα θεμάτων για παραγωγή επικοινωνιακού λόγου

«Μαθαίνω» σημαίνει όχι μόνο συλλέγω εξακριβωμένα γεγονότα, αλλά και τα κατανοώ. Και κατανοεί εκείνος που δεν δέχεται απλώς τα δεδομένα που του προσφέρονται, και όπως του προσφέρονται, αλλά και τα επεξεργάζεται με το νου του.

Ε.Π. Παπανούτσος, «Η μάθηση», *Πρακτική φιλοσοφία*. Θ.Κ. σσ. 274- 277 § 7

Σε δοκίμιό σας σε έγκυρο περιοδικό να παρουσιάσετε τις διαδικασίες που προαπαιτούνται, έτσι ώστε ο άνθρωπος να επεξεργάζεται τα όσα μαθαίνει χωρίς να περιορίζεται στη στεία απομνημόνευση που κυριαρχεί σήμερα.

Πρώτη φορά στην Ελλάδα κερδήθηκαν η ελευθερία του ανθρώπου και ο λόγος της ελευθερίας. Προϋπόθεση, άλλωστε, του λόγου της ελευθερίας είναι ο ελεύθερος άνθρωπος.

Χρίστος Λ. Τσολάκης, «Η ελευθερία του ανθρώπου ελληνική κατάκτηση»,
Από τον αγώνα του λόγου στο λόγο της ελευθερίας, Θ.Κ. σελ. 380 § 1

Να γράψετε ένα δοκίμιο όπου να αναπτύσσετε τις απόψεις σας για την αναγκαιότητα της ελευθερίας του λόγου.

Ο Κόσμος των ΜακΝτόναλτς είναι ένα παγκόσμιο προϊόν λαϊκής κουλτούρας που καθοδηγείται από το επεκτατικό εμπόριο. Το περίγραμμά του είναι αμερικάνικο. Τα αγαθά του είναι τόσο εικόνες όσο και υλικό, μια αισθητική όσο και παραγωγική γραμμή. Είναι τόσο σχετικό με τον πολιτισμό όσο και εμπόρευμα, τόσο αμφίεση όσο και ιδεολογία.

Μπένζαμιν Μπάρμπερ, *Ο ολοκληρωτισμός των ΜακΝτόναλτς*, Θ.Κ. σσ.463-465 § 4

Να γράψετε ένα δοκίμιο και να παρουσιάσετε τους προβληματισμούς σας για τη νέα κουλτούρα που δημιουργείται. Μπορείτε να οργανώσετε το κείμενό σας λογικά ή συνειρμικά, να χρησιμοποιήσετε κυριολεκτική ή μεταφορική γλώσσα, αρκεί να φανεί ο προβληματισμός σας.

Έτσι, μίτη η χρήση των φυτοφαρμάκων έχει περιοριστεί, τα λύματα των ξενοδοχείων και των βιομηχανιών εξακολουθούν να μολύνουν τις θάλασσες και οι πλαστικές σακούλες, για τις οποίες μια απλή απαγόρευση θα ήταν αρκετή, κυριαρχούν άφθαρτες στα τοπία της Γης.

Γιώργος Γραμματικάκης, *Η κόμη της Βερενίκης*, Θ.Κ. σσ. 331-334 § 8

Σε δοκίμιό σου που θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σου, να παρουσιάσεις το μέγεθος του οικολογικού προβλήματος που αντιμετωπίζει σήμερα η Κύπρος, αναφέροντας παραδείγματα της καθημερινότητας, και να εισηγηθείς τρόπους με τους οποίους θα αντιμετωπιστεί με επιτυχία το πιο πάνω πρόβλημα.

Βιβλιογραφία

- *Δοκίμια Λυκείου*, Υ.Α.Π. Λευκωσία, 1997.
- *Έκφραση Έκθεση Ενιαίου Λυκείου*, τεύχος Γ', ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2004.
- Γιαννακόπουλος Σπ., Ζαμάρια Κ., Σαφλαγιούρα Φ., Χριστόπουλος Δ., *Έκφραση Έκθεση Γ' Ενιαίου Λυκείου*, εκδ. Ε. ΡΩΣΣΗ, Αθήνα, 2001.
- Γιαννακόπουλος Σπ., Χριστόπουλος Δ., *Νεοελληνική Γλώσσα για το Λύκειο, αλφαβητάρι ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ κειμένων*, εκδ. Ε. ΡΩΣΣΗ, Αθήνα, 2002.
- Γκανέτσος Δ., *Θηρεύοντας το λόγο Έκφραση Έκθεση Γ' Ενιαίου Λυκείου*, τεύχος β', Εκδοτικός Όμιλος Συγγραφέων Καθηγητών, Αθήνα, 2004.
- Γκορόγια Κ., Μαστρομανωλάκη Ειρ., *Λόγος και Έκφραση*, Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα, 2001.
- Κωστάλα Δ. Τ., *Λόγου Σπουδή Έκθεση-Έκφραση Γ' Λυκείου*, Τόμος Β' εκδ. Σαββάλας, Αθήνα, 2001.
- Τσαμαρδίνος Ι.Δ., *Για την Παράγραφο - Νέα θεωρία για τη δομή της παραγράφου και του κειμένου. Κριτική στη θεωρία που υπάρχει*, εκδ. Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 2004.
- Χρ. Τσολάκης, *Από το λόγο στη συνείδηση του λόγου*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1995.
- Φαρμάκης Κ.Δ., *Η διδακτική της Έκφρασης Έκθεσης*, εκδ. ΖΗΤΗ, Θεσ/νίκη, 2001.

ΔΟΚΙΜΙΟ

	Αποδεικτικό	Στοχαστικό
Σκοπός	<ul style="list-style-type: none"> • πειθώ • προβληματισμός 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ προβληματισμός ✓ συναισθηματική συμμετοχή ✓ αισθητική συγκίνηση
Περιεχόμενο	<ul style="list-style-type: none"> • παρατηρήσεις • διαπιστώσεις • επισημάνσεις • προβληματισμοί • επιχειρηματολογία 	
Πορεία	<ul style="list-style-type: none"> • υπεράσπιση θέσης • ανασκευή θέσης • διασαφήνιση εννοιών • ανάλυση • διερεύνηση προβλήματος 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ περιπλάνηση στο χώρο των ιδεών
Τρόποι πειθούς	<ul style="list-style-type: none"> • κυριαρχεί η επίκληση στη λογική 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ κυριαρχεί η επίκληση στο συναίσθημα
Δομή	<p>Εισαγωγή: Έκθεση του προβληματισμού με απώτερο σκοπό την πρόκληση ενδιαφέροντος.</p> <p>Ανάπτυξη: Παράθεση του αποδεικτικού υλικού με <u>λογική</u> οργάνωση.</p> <p>Επίλογος: Συμπυκνωμένη παρουσίαση του κύριου μέρους.</p>	<p>Εισαγωγή: Έκθεση του προβληματισμού με απώτερο σκοπό την πρόκληση ενδιαφέροντος.</p> <p>Ανάπτυξη: Παράθεση του στοχασμού με <u>συνειρμική</u> οργάνωση.</p> <p>Επίλογος: Συμπυκνωμένη παρουσίαση του κύριου μέρους.</p>
Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δομής	<ul style="list-style-type: none"> • αυστηρή λογική οργάνωση • παραγωγική, επαγωγική ή και αναλογική συλλογιστική πορεία • νοηματική συνοχή 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ελεύθερη πραγμάτευση ✓ περιήγηση ✓ συνειρμικές μεταβάσεις-συνδέσεις ✓ νοηματική συνοχή
Γλώσσα	<ul style="list-style-type: none"> • δηλωτική • κυριολεκτική • αναφορική 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ συνυποδηλωτική • μεταφορική • συγκινησιακή
Ύφος	<ul style="list-style-type: none"> • σοβαρό • επίσημο • αυστηρό 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ σοβαρό ✓ γλαφυρό ✓ άμεσο – οικείο

Σημείωση: Ο πίνακας αυτός είναι ενδεικτικός. Υλικό αντλήθηκε από το βιβλίο Λόγος και Έκφραση των Γκορόγια Κ., Μαστρομανωλάκη Ειρ. (Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα 2001, σσ. 46-47.)